

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 84—
za pol leta . R 42—
za četrt leta . R 21—
za 1 mesec . R 7—

Za Ljubljano mesečno 7 R

Za inozemstvo mesečno R 12—

Uredništvo in uprava:

Ropitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Kdo ponižuje Sokolstvo.

Sokolom je bilo mariborsko oorlovsko zborovanje tako veliko znamenje, da so čutili potrebo, z enakim zborovanjem na istem mestu stopiti na plan. Misel, ki jih je vodila pri tem, je zelo enostavna in vsakomur razumljiva: pokazati nasprotniku in svetu, da so tudi še tu in da tudi oni nekaj pomenijo. To je, kakor rečeno, zelo umljivo in nas bi sokolska prireditelji v Mariboru ne zanimala dalje, ako bi Sokoli nastopili z odkritim obrazom in pod svojo pravo zastavo. Temu pa ni tako, marveč skušajo Sokoli in ves demokratijski tabor ravno ob tej priliki zmešati pojme o sokolstvu in nastopiti kot izključno narodno-vzgojna organizacija brez kulturnega programa. Demokratijski listi izkopavajo iz miselnosti razna poročila o napadih na sokolstvo z naše strani, v katerih se očita sokolstvu, da je predstraža svobodomiselnosti, da zavaja mladino v brezverstvo, da so člani Sokola zagrešili bogoskrunstva in bogokletstva.

Demokratijski listi te očitke z največjim ogorčenjem zavračajo kot klevete in pravijo, da sokolstvo uči le ljubezen do naroda, požrtvovalnost in socialno čustvo. Kulturnega programa Sokola niti z besedico ne omenjajo. To je pač najnesramnejši poskus, da se prevladi javnost, leta demok. in sok. glasila so že nešteto krat slavila sokolstvo kot elitno četo svobodne misli, kot jedro napredništva. Celotno v isti sapi, ko zatrja, da je Sokol narodno-vzgojna organizacija, se je zareklo »Slov. Narodu« in pravi, da bo »klerikalcem« odklenkalo tisto uro, ko bo med Slovenci na celi črti zmagala sokolska misel. Češko sokolsko glasilo je še nedavno odkrito izpovedalo protiversko tendenco Sokola, češki Sokoli so ob protiverskih izgrelih na Češkem povsodi nosili zastavo, naši Sokoli pri svojih prireditvah izključno jejo vsak verski akt, se nikdar in nikjer ne vdeležujejo verskega življenja, pač pa sodelujejo pri vseh liberalnih prireditvah.

Ta Sokol bi sedaj naenkrat hotel zatajiti svojo preteklost, svoj kulturni program in obveljati kot splošno-narodna vzgojna in brambna organizacija! Nasprotniki smo sokolske misli z našega verskega stališča, toda odkrito rečeno, da se nam sokolstva le škoda zdi, ko mu vžigajo znak — nelopirja! Ne miš, ne ptič — in vendar oboje, nestvor ki se ogiba solnčne luči, ker se svetu ne upa pokazati svoje prave podobe. Orlu je napredništvo nadelo priimek »čuk«. In vendar je Orle iz vsega početka odkrito nastopil s svojim programom, ni tega programa nikdar zatajil, ni nikdar skušal v javnosti vzbuditi misli, da je kulturno indiferentna telovadna organizacija. Zvest svojemu imenu je zlasti tudi mariborski svoj tabor priredil v polnem solnčnem svitu, noseč svoj prapor visoko pred seboj vsem vidon.

Zakaj ne dela tudi Sokol tako? Ali boče res igrati poniževalno vlogo netopirja.

FOTOVANJE V AMERIKO.

LDU Belgrad, 27. avgusta. (Uradno.) Ministrstvo za notranje stvari objavlja: Tukajšnji ameriški konzulat je dostavil naslednje informacije glede potovanja v Ameriko. Osebe, ki žele potovati v Ameriko, morajo imeti prekomejni potni list, na katerem mora biti njihova slika kakor tudi pečat njihove občine, ki potrjuje odobrenje njihovega potovanja v Ameriko. Na istem potnem listu morajo biti izkazani otroci, odnosno mož in žena, možka deca do 16. leta starosti in ženska deca do 21. leta. Starejši otroci morajo osebno priti na ameriški konzulat radi vidiranja potnih listov. Te osebe morajo imeti policijsko spričevalo o svojem vedenju. Moške osebe morajo imeti policijski izkaz, da so služile v vojski za vojne in ali so služile v avstroogorski državi. Vse osebe, ki pridejo na konzulat radi vidiranja, morajo imeti še po eno sliko, ki ostane v arhivu konzulata. Taksa za vidiranje velja 2 dolarja, ki se plača lahko tudi v dinarjih po določenem kurzu za vsak potni list.

Delavstvo odklanja boljševiško revolucijo.

Ljenu se še prizadeva.

Ljubljana, 28. avgusta. Iz Kodanja poročajo: Ljenu je imel pred kratkim v Moskvu govor, v katerem je dejal: Rusija mora še nadalje v vseh zemljah podžgati revolucijo, dokler ne pride do svojega cilja, ki je: mednarodna svetovna ljudovlada. V ta namen ima Rusija povsod svoje predstraže. Potreba bo prinesla, da se te straže izpreme v ofenzivne armade. Azija in vzhod so glavne nade boljševizma in tu mora Rusija začeti razvijati svojo moč. Na Angleškem so najhujši sovražniki boljševizma oportunistične delavske stranke, pa mora sovjetska Rusija delati na to, da pokrepi komunistično manjšino, ki se bori proti tem strankam.

Kakor kažejo vsa znamenja, velikanška večina delavstva zapadnih držav Evrope in Amerike prav odločno odklanja boljševizem. Boljševiške teorije, ki se v Rusiji doslej niso dale izvesti, bodo na zapadu dosegle še manj uspeha. Tu ima delavstvo na razpolago za svoj boj strokovne

organizacije, ki pa jih boljševizem odklanja. Zato se strokovno dobro organizirano delavstvo nikjer ne ogreva za ruske metode.

Francosko časopisje ugotavlja, da so se francoski sindikalisti izrazili proti diktaturi boljševikov v svojih člankih tako-le: »Ruski komunizem nima nič skupnega s socialisti ali sindikalisti. On ne more obstati brez diktature enega človeka ali male peščice ljudi, ki vzdržujejo disciplino z najokrutnejšimi sredstvi. Zato je naša naloga, da se obračamo proti takim militarističnim in nazadnjaškim doktrinom, ki so ravno tako kaznjive in obojanja vredne kot one, ki so storjene od kapitalizma.«

Poleg tega so izjavili sindikalisti tudi, da je spomenica, ki je podpisana od Zinovjeva in naslovljena na vse delavce celega sveta, napoved boja vsem strokovnim organizacijam. To potrjujejo tudi izjave ob priliki zadnjega kongresa tretje internacionale.

Sokol — protikrščanska organizacija.

Ljubljana, 28. avgusta. Zagrebški listi poročajo, da se je 26. t. m. vršilo v sokolski dvorani v Zagrebu predavanje prof. M. Blaženkovica o organizaciji ljudsko-prosvetnega dela. Predavatelj je zagovarjal misel, da bi vse delo za ljudsko prosveto vzela v svoje roke država. V debati, ki se je razvila po predavanju, so se navzoči zastopniki vseh prosvetnih društev odločno izrekli proti državnemu monopoliziranju ljudske prosvete. Država naj vrši svojo dolžnost napram šoli in občini, prosveta širokih mas pa se mora diferencirati po kulturnih in socialnih nazorih.

Ob tej priliki je označil svoje uradno stališče tudi zastopnik »Jugoslovanskega Sokola« g. Bogunovic. Le-ta je na ponovno vprašanje izjavil in potrdil: »da je in mo-

ra biti prosvetno delo Sokola naprednjaško. Kot tak Sokol ne more imeti nikake skupnosti s klerikalizmom, kakor klerikalizem ne more imeti nobene zveze s komunizmom.«

Kakor je splošno znano, velja naprednjakom kot klerikalno vse, kar nosi na osebni krščanski verski pečat: Celokupna ljudska stranka, krščanske prosvetne organizacije, krščanska dijaška društva, Marijine družbe itd. — z eno besedo vsak izraz verskega prepričanja je liberalcem »klerikalizem«.

Sokol se torej postavlja izven vseh zvez in stikov z vero, on je veri tako sovražnik in tuj kakor je materialistični komunizem tuj katoliškemu prepričanju. To ugotavljamo!

ALBANSKA VLADA IN JUGOSLAVIJA.

LDU Belgrad, 27. avgusta. Zastopnik albanske vlade v Tirani je izjavil našemu zastopniku v Korici povodom napada na naše meje in Bratske Kanove, da želi albanska vlada vzdržati tradicionalno prijateljstvo s Srbijo. Večina albanskega naroda je za to, toda tuja agitacija se razvija povsod ob skupnih mejah, posebno okrog Skadra in Debra. Vlada se radi tega nahaja v zelo težkem položaju, toda v Skadru vlada beli in rdeči teror, ki se izvršuje nad Srbi v okolici Skadra kakor tudi v mestu samem nad vsemi uglednimi Albanci, ki so pristaši prijateljstva in solidarnosti s Srbijo. Vrše se aretacije v Skadru in uboji v skaderski okolici.

GIBANJE ARNAVTOV PROTI NAM.

LDU Elbasan, 27. avgusta. V Albanijo je došel Vekib paša, eden izmed uglednih turških generalov. Dosedaj je bil v Mali Aziji pri četah Izmail Kemal paše ter je došel v Albanijo preko Rima.

LDU Skader, 27. avgusta. Pri vasi Čezmi in Vrani se zbirajo množice Arnavtov ter črnogorski pristaši ekskralja Nikite. Istotako se zbirajo pri vasi Redi severno-vzhodno od Skaderskega jezera arnavtske tolpe. Sodijo, da je zbranih okoli 4000 mož.

LDU Elbasan, 27. avgusta. Opaža se gibanje Arnavtov v smeri proti Debru. Z Arnavti prirejajo v džamijah zborovanja ljudje, ki so došli iz Male Azije preko Brindisija.

LDU Debar, 27. avgusta. V vojski Beniz bega, ki poveljuje napadom na naše čete, so tudi ljudje, ki jih je sama albanska vlada v Tirani uradno obtožila pri naših oblastih kot sovražnike albanskega naroda in tuje agente.

LDU Debar, 27. avgusta. Arnavti pri pravljajo nov napad. Dne 23. t. m. so poizkušali napasti naše straže pri mostu, ki se nahaja na naši obmejni črti že od leta 1913.

VESNIČ IN VENIZELOS.

LDU Belgrad, 27. avgusta. Povodom atentata na grškega ministrskega predsednika Venizelosa je predsednik ministrskega sveta dr. Milenko Vesnić odposlal nastopno brzojavko: »Izvolite sprejeti, dragi predsednik in prijatelj, moje najboljše želje za brzo ozdravljenje in prevzete vzvišenih poslov prijateljske zavezniške Grške. Iskreno Vas pozdravlja dr. Vesnić. — Na to brzojavko je odgovoril Venizelos: »Izvolite sprejeti, dragi predsednik in prijatelj, izraz mojega čustva zahvale za iskrene simpatije. Srečen sem, ker morem nadalje delovati za učvrstitev naših dveh prijateljskih zavezniških dežel. Venizelos.«

NEMŠKE DEMONSTRACIJE OB SEVERNI MEJI.

LDU Maribor, 27. avgusta. Ko se je dne 25. t. m. razmejitelna komisija na svojem ogledu obmejnega ozemlja peljala proti Radgoni skozi apaško kotlino, jo je del tamošnjega nemškega prebivalstva demonstrativno sprejel z avstrijskimi in bivšimi štajerskimi zastavami ter vzkliki »Heil Oesterreich« in slično. Naše oblasti so uvedle korake, da se tako izzivanje in protidržno ravnanje nahujskanih ljudi v bodoče prepreči. Naš komisar general Plivelič je pred ententno komisijo izrazil svoje poisleke proti takemu nekorektnemu postopanju nemškega prebivalstva ob meji in opozoril na neprimliko, ki bi utegnile nastati iz tega.

WRANGEL OSVAJA.

LDU Carigrad, 27. avgusta. (DunKU) General Wrangel javlja osvojitve Novorojske in Jekaterinoslava.

POLJSKA NE BO ŠLA PREKO SVOJIH MEJ.

LDU London, 27. avgusta. (DunKU-Wolff) Brzojavka iz Washingtona veli, da so Zedinjene države poluradno od poljske vlade prejele zagotovitev, da poljske čete ne bodo prekoračile mej, določenih v versailleski pogodbi.

† Ivana Gostinčarja zadnja pot.

Včeraj popoldne so se jeli zbirati zastopniki kršč. katol. delavskih organizacij da spremijo nepozabnega nam tovariša k večnemu počitku. Prišli so zastopniki delavstva od vseh strani, da se poslovijo zadnjič od tovariša, ki je skozi celo življenje stal na straži za delavske pravice. Kjer ni bilo nobenega več, je bil še dragi nepozabni Ivan, ki se ni strašil potov, ne stroškov in truda. Če ga je bilo treba, je dejal odločno: Jaz pridem! In gotovo je prišel. Delavstvo je z njim izgubilo svojega najboljšega in najneumornejšega delavca, zato pa se je tudi v tako obilnem številu zbralo s svojimi zastavami, na katere je bil v življenju tako ponosen, da ga spremijo na zadnji poti k večnemu počitku.

Na prostoru pred njegovo hišo so se zbrali Orli in Orlice, zastave SKSZ, kat. društva rokodelskih pomočnikov in zastava vevškega delavstva. Za zastavami so se uvrstili zastopniki raznih delavskih in prosvetnih organizacij. Tovariši stavci so svojemu tovarišu zapeli pred hišo žalostinko »Vigred«, katero so pevci peli tudi ob pogrebu našega rajnega dr. Kreka.

Nato se je jel pomikati sprevod proti pokopališču. Pred viaduktom se je poslovil pevski zbor katol. društva rok. pomočnikov z žalostinko, na pokopališču pa je ob odprtem grobu pela »Ljubljana«. Tu se je pokazalo kako so vsi ljudje ljubili rajnega Ivana. Solze so se prikazale na očeh starih in preizkušenih delavskih bojnikov.

Ko se je pa poslavljaj ob odprtem grobu od svojega tovariša v imenu JSZ. podpredsednik urednik Kremžar, ki se je v ginljivih besedah spominjal zaslug pokojnega za katoliško delavstvo, je množica glasno zaihtela. Čuli so se glasovi: »Ivan, zakaj si nas zapustil, kdo nas bo sedaj vodil, kdo delal za nas.« Stali smo ob odprtem grobu, da smo vanj izročili truplo svoje najdražjega in najdragocenejšega prijatelja. Zapustil nas je sredi ogromnega dela, ko bi njegove pomoči najbolj potrebovali, vendar pa nam je zapustil krščansko katol. delavsko zavest, ki nas bodri k novemu delu. Dobro vemo, da nas s svojim duhom spremlja, da je telo vzela zemlja, a ideje, nauki in zlasti Ivanovo neustrašno delovanje v naših vrstah za dobro in pravično probujo kršč. katol. delavstva nam še ostane. Ob Tvojem odprtem grobu prisegamo, da bomo i nadalje stremili za tem, da se ideje Tvoje in Tvoje učitelja, nepozabnega nam dr. Kreka uresničijo in da bomo kot Ti do zadnjega dihleja stali na straži za našo sveto stvar. — Tebi pa, dragi Ivan, izrekamo najsrčnejšo zahvalo za ves trud in za vse delo, ki si ga storil za nas. Pravični Bog naj Ti stoterno povrne vse nad zvezdami, kjer se snidemo. Dragi tovariši, Ivan, počivaj v miru! L.

OSEBAM, KI POTUJEJO V BELGRAD.

Ljubljana, 28. avgusta. Poverjeništvu za socialno skrb objavlja: Osebam, ki potujejo v Belgrad! Množe se slučajni, da se osebe, ki potujejo v Belgrad, zglasajo pri ministrstvu za socialno politiko s prošnjami za hipno ali trajno denarno pomoč. Z ozirom na to, da za posamezne kategorije prosilcev (dobrovoljce, invalide, begunce, brezposelne delavce itd.) že obstoje ustanove pri posameznih pokrajinskih vladah, se občinstvo opozarja, da ministrstvo za socialno politiko v bodoče ne bo nakazovalo nobene denarne pomoči prosilcem, ki bi se tozadevno zglasovali pri njem in bi bilo vsako potovanje v Belgrad v ta namen povsem brezuspešno.

MARŠAL JOFFRE V BELGRADU.

LDU Zagreb, 27. avgusta. »Riječ« poroča iz Belgrada, da se je v tamošnjih političnih krogih pripisuje bivanju maršala Joffrea nekaj politični značaj. Dopisniku istega lista pa je član vlade izjavil, da nima bivanje maršala Joffrea v Belgradu nikakega političnega značaja.

POLJAKI ZMAGUJEJO NA SEVERU.

LDU Allenstein, 27. avgusta. (Wolff) Kakor poroča »Allensteiners Volksblatt«, sta se dne 26. t. m. pri Gehsensu s poveljnikom generalom Geyjem predala štab 10. ruske pehotne divizije in vrhovno poveljništvo 3. konjeniške divizije, ki sta spadala k IV. armadi. Poljaki so sedaj zaprli vso poljsko mejo.

LDU London, 27. avgusta. (Brezžično) Položaj v Gdanskem se je precej izpremenil. Izza včerajšnjega dne so brez motenja izkrcavali municijo za Poljsko s pomočjo francoskih mornarjev, ki so dospeli v gdansko luko.

RUSKO-POLJSKA MIROVNA POGAJANJA.

LDU London, 27. avgusta. (Reuter.) Angleška vlada proučava sedaj odgovor sovjetske vlade. Dobro poučeni angleški krogi sodijo, da se zaenkrat akcija angleške vlade ne bo nadaljevala in da naj poljski in ruski delegati v Minsku obojestransko rešijo mirovni problem.

LDU Gdansk, 27. avgusta. (Wolff) Kakor javlja »Danziger Zeitung«, je prispele v luko angleško brodovje štirih malih oklopnih križark in nekaterih pomožnih ladij. En parnik je imel angleško admiralstvo zastavo. V pristanišču se nahajajo še dve angleški vojni ladji in dve francoski oklopni križarki.

LDU London, 27. avgusta. (Brezžično.) Odgovor Čičerinov zaradi umaknitve pogoja ustvaritve delavske milice se kljub soglasjanju sovjetske vlade, da se zahteva izpolni, smatra le kot dokument boljševiške propagande. Po poročilih londonskih listov predvideva Čičerin, da bosta angleška in italijanska vlada svetovali Poljakom, naj takoj sprejmejo vse ostale pogoje, ker bi drugače skrajne leve v vseh državah očitalo svojim vladam, da niso držale dane besede.

NEMIRI V ŠLEZIJI.

Beuthen, 27. avgusta. (Wolff) Glavni odbor združenih strank in strokovnih organizacij ter plebiscitna komisija za Nemčijo sta danes popoldne izročila Korfantiyu sporazumno noto, kjer se strinjata z dogovorom, ki sta ga sklenila s Korfantiem v porazgovoru. Nota veli na koncu: »Zagotovili ste našim zastopnikom, da bo Vaš proglas tekem 48. ur vzpostavil mir v Gornji Šleziji. Ako bi stvar zavračevali, bi mi morali sklepati, da soglašate s sedanjim protizakonitim stanjem ter da ne boste ali ne morete izpolniti svoje obljube.«

LDU Berlin, 27. avgusta. (Wolff) Po zadnjih vestih iz Gornje Šlezije se je upor razširil na okrožje Nova Strelica (Neu Strelitz) ter celo na okrožje Opole, Edinole v Rudniku se je položaj izboljšal vsled energičnega nastopa Italijanov. Glede Francozov se more poročati le o praznih obetih in ne o dejanjih.

LDU Berlin, 27. avgusta. (Wolff) Namestnik državnega ministra za zunanje stvari, poslanik Rosenberg, je danes posepil francoskega poslanika in mu izrazil obžalovanje nemške vlade nad včerajšnjimi dogodki v Vratislavi.

LDU Berlin, 27. avgusta. (Wolff) Poljski komisar v plebiscitni komisij Korfanti in vse poljske organizacije so izdale proglas, ki pravi: Položaj je tak, da bi z nadaljnjimi vstajami in nemiri naša pravična stvar le trpela. Vsled tega Vas pozivljamo, da se povrnete na delo, zlasti, ker ni več povoda za upor. Hkrati Vas tudi

pozivljamo, da izročite orožje. Nadalje morate opustiti vse napde na nemške prebivalce, da se povrne red in mir.

ANGLEŽI V MEZOPOTAMIJI.

LDU London, 27. avgusta. (DunKUR-Reuters) Položaj v Mezopotamiji se boljša. Zveza z Bagdadom je zopet vzpostavljena. Vstaše so pognali nazaj.

Politične novice.

+ Zloraba orlovskega imena, Zagrebška »Narodna Politika« ponovno opozarja javnost, da katoliško gibanje na Hrvatskem nima nobenega stika z nekim »Savezom hrvatskih Orlov in Orlic«, ki prireja te dni v Zagrebu svojo slavnost. Tudi »Orlovska Zveza« v Ljubljani je na vprašanje uredništva »Narodne Politike« izjavila, da ni v nobeni zvezi z gornjim »orlovskim« Savezom.

+ Izjave bolgarskega poslanika v Beogradu. Kosta Todorov, bolgarski poslanik v Beogradu, ki je pravkar nastopil svoje mesto, je podal dopisniku »Neue Freie Presse« o bolgarski politiki naslednje izjave: »Bolgarija je kljub svoji okrnitvi izšla iz svojih izkušenj moralno utrjena. Ona ni več izročena samovolji kakšnega oblastnika ali suverena. Bolgarski narod je sam vzel v roke svojo bodočnost in je izključena vsaka možnost vojnih pustolovščin. Mir v Neuillyu je gotovo krivičen. Toda podpisali smo ga in nočemo zahtevati revanše. Politika mržnje in maščevanja nas je predrago stala, nego da bi zopet z njo začeli. Entento s svojimi sosedi iskreno želimo. Treba le nekoliko zmernosti na obeh straneh in cilj bo dosežen. Z Jugoslavijo in Rumunijo se naši odnosi dan za dnem izboljšavajo. Z Grčijo je razmerje vsakega napetost, čemur je krivda v Atenah, ki so nam vzele edini izhod na morje. Kljub temu smo nasproti Grčiji korektni, ker nam je ljubi najslabši mir, nego vojna. Dobro se zavedamo, da moremo upati na izboljšanje našega zunanega položaja le tedaj, ako se notranje povzdignemo. In hvala Bogu — bolgarski narod dela in proizvaja. Uvedli smo delavno dolžnost, izvedli agrarno reformo, osnovali strokovne šole, obdavčili neproduktivni kapital; s temi temelji notranje politike stopa Bolgarija v prve vrste napredne demokracije v Evropi. Notranjim prevratom smo popolnoma izpodmaknili tla. V kratkem bomo svojo produkcijo podvojili in postali element dela in mira na Balkanu.«

+ Za nemški mejnik na Koroškem. Na vse mogoče načine skušajo Nemci preslepti koroške Slovence v pasu A, naj glasujejo za Nemško Avstrijo. Obetajo jim zlate gradove in jih prepričujejo, da Nemcem pri tem niti na misli niso kakšni nemško-nacionalni cilji, ampak hočejo le, da ostane Koroška skupaj in da postanejo tudi ljubi slovenski sodeželani deležni vseh mogočih dobrot v Avstriji. Koroška Korošcem — to je njih geslo. Vse to je seveda gola hinavščina in laž. Za Koroško se poteza nemštvo kot tako in sicer v svojem najskrajnejšem vsenemškem pravcu. Vsenemštvo še živi in se še davno ni odreklo svoji težnji na vzhod. In tej težnji velja Koroška kot velevažen, dragocen steber. Zato se nemštvo ravno za ta kos zemlje bori s toliko vstrajnostjo in zagriženostjo. To potrjuje tudi izjava ponemčenega poslanca Pavliča v »Kärntner Tagblattu«, kjer obuja nemštvo najboljše nade za plebiscit, češ da bo med slovenskim

prebivalstvom gotovo zmagala gospodarska korist nad narodnim načelom. Svojo izjavo zaključuje tako-le: »Vsekakor bo dan glasovanja mejnik v zgodovini Koroške, v zgodovini Avstrije in v zgodovini celokupnega nemškega naroda.« Koroški Slovenci, pokažite, da ste zavednejši in značajnejši, nego vas smatrajo sedaj tako medonosladki Nemci, ki so vas pa preje skušali uničiti narodno, gospodarsko in pravno, ki so vas hoteli naravnost poteptati v zemljo in vas iztrebiti z vaše tisočletne zemlje, da jo bodo potem sami zasedli. Postavite nemštvo mejnik na Koroškem tam, kjer mu gre. Vrzi-te ga s svoje zemlje!

Dnevne novice.

— Jutri na Vič! Dopoldan blagoslovljenje orlovске zastave, popoldan javna telovadba in ljudska veselica pri Pavliču tik cerkve.

— Za politično izobrazbo hrvatskega kmeta. V Djakovu se začne meseca oktobra t. l. politični in socialni tečaj za člane Seljaških demokracij (Ljudska stranka). Obravnavala se bodo vsa važna sodobna politična in socialna vprašanja.

— Ropar na Koroškem. Jožef Novak, pristojen v Metliki, predkaznovan že večkrat, je obtožen, da je leta 1919 na Koroškem kradel in ropal raznim slovenskim prebivalcem. Je zelo drzen in zelo silovit človek. Ljudem je nastavljal puško na prsa in zahteval, kar se mu je poljubilo. Z bajonetom je grozil, da bo zaklal, raznim ljudem. Rekviriral je kot vojak samostojno, kar si je pozelel, kradel in pil, kar je videl. On ne priznava vsega. Bil je na Koroškem že lanskega leta vsled raznih ropov in groženj proti slovenskemu ljudstvu na vojaškem sodišču obsojen na smrt. Toda, ker se je baje te obsodbe tako prestrašil, da so mu osiveli lasje, kar se pa danes ne vidi, je prošil zanj podpolkovnik Jan in dosegel pomiloščenje. Obnašal se je, kakor zverina. Slovenski prebivalci Koroške so se prihajali pritoževati na vojaško komando vsled silovitosti, katere je uganjal Jožef Novak kot vojak na Koroškem. — V Dolenji vasi na Koroškem si je nakradel prstanov, ur, verižic, svinjskega mesa, dva para gamaš itd. Domači ljudje so morali, ker jim je grozil s puško, z lučjo svetiti, da je lažje kradel po hiši. V družbi štirih vojakov je v Ljubljani strgal nekemu četovodji s hrba nahrbtnik in zbežal z njim v šentpetersko vojašnico, kjer so ga pa takoj aretirali. »Nepoboljšljiv in neposlušen za vsak opomin je«, tako se je izrazil njegov komandant. Sodba se ni mogla razglasiti, ker spada obtoženec pred porotno sodišče, kjer se mu obeta do 20 let težke ječe.

Ljubljanske novice.

Ij Seja vadičeljskega zbora O. Z. se vrši danes v soboto, 28. avg. točno ob 7. uri zv. v šentpeterski Prosveti. Seja je važna radi predpriprav za orlovski in orliški tečaj. Pridite gotovo! — Načelnik.

Ij Ljubljansko Orlovsko okrožje in Orlice se zbirajo jutri zjutraj ob 7. uri pred Ljudskim domom. Odhod točno ob 8. uri s Salezijansko godbo na Vič. Pridite vsi!

Ij Griža razsaja na vseh koncih in krajih po Sloveniji, toda o kakih ukrepih

zdravstvenih oblasti ni ničesar slišati! Lahko bi se bilo že ohranilo marsikatero dragoceno življenje, če bi se bilo ljudstvo potom javnih razglasov in strogih odredb poučilo o sredstvih proti okuženju in raznanju z bolniki! Dan za dnem beremo po časopisju, koliko jih je za grižo zbolelo, ne zgane se pa nikdo, ki bi splošnosti svetoval, kako se je ubraniti tej zavrtni bolezn! V Ljubljani je veliko bolnih za grižo, ter vsaki dan jih žalibog na tej bolezni več umre! Če je okuženo sadje vzrok bolezni, naj se vendar poskrbi, da se bo eventualno že na trgu sadje pred prodajo temeljito opralo! Tržni mestni magistrat v Ljubljani naj bi strogo gledal, vsaj za časa epidemije, da neoprano sadje ne pride v roke občinstva, ki ga kupuje! Občinstvo naj bi ne jedlo prav nikakega surovega sadja, ne solate, ne kumar! Roke naj si pred vsako jedjo tudi če se vzame kruh v roke, umije z vodo in milom, posebno pa, ko se pride iz stranišča. Opazilo se je tudi, da je pri neki družini zbolel otrok za grižo, drugi otrok je pa hodil okrog in bil v dotiki s tujimi otroci! Če so starši malomarni in lahkomišeln, da ne naznanijo epidemične bolezni, in ne znajo paziti niti na lastnega otroka, naj vendar javna oblast poseže vmes, ter kar najstrožje nastopi, sicer se griže ne bo omejilo! Občinstvo s skrbjo pričakuje pričetka šolskega leta, kajti gorje otrokom, če bo takrat še griža razsajala! In do tega časa ni več mesec dni! Na higieno se pa v Ljubljani sploh vse premalo pazi! Pred nekaterimi trgovinami se ravno ob 8. uri zjutraj pometa, ko je največ občinstva na cesti. Pred neko trgovino je te dni uslužbenka pometala, da se je valil gost prah naravnost v obraz stražniku, ki je stal na vogalu obljudene ulice na straži in občudoval uspešno pometanje! Da to pometanje njegovemu in zdravju mimoidočega občinstva škoduje, mu niti na misel ni prišlo! Pometa naj se ne samo glavne ceste temveč tudi pred praži in po tratoarih izključno ob urah, ko ni ljudstva na cesti! Ista je s pobiranjem smeti, kadar voznik izpraznjuje s smetmi napolnjene posode, da se gost dim vali iz voza, ter zagrne v ta oblak poln bacilov mimohiteče občinstvo. Pričakujemo, da bodo poklicane oblasti pred vsem zdravstvena oblast, mestni magistrat itd. v tem oziru izdale stroge odredbe, ter poskrbele, da se bodo iste v resnici tudi izpolnile!

Ij Slabe delavske razmere na Ogrskem. Ljubljanska policija je aretirala na glavnem kolodvoru Jožefa Paszhoneza iz Pilis Marotha in Aleksza Franca iz Torneca na Ogrskem. Na policiji sta povedala, da sta iskala delo v Zagrebu in v Ljubljani, toda dobila ga nista. Povedale sta tudi, da na Ogrskem v tvornicah ne delajo.

Ij Pri Ljubljanski policiji zaplenjena obleka. Na policijskem ravnateljstvu soba št. 17 je zaplenjeno nekaj ženske in moške obleke kakor 2 volneni ženski vrhni jopi, ena zelena druga siva zelenkasta zimska suknja (Ulobr) in mal pozlačen ženski prstan z opalom. Če kdo pogreša opisane predmete, ki bi utegnile biti ukradeni la- ni pozimi ali letos spomladi, naj si ogleda obleko.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslavanska tiskarna« v Ljubljani.

LISTEK.**Kapitalizem in krščanstvo.**

(Dalje.)

To je gotovo strašna obsodba zblaznelega kapitalizma. Isti pisatelj je izgovoril o odušnem, posebno o zemljiškem kapitalu sledeče ognjevitve besede: Zemlja je prirejena za bogate in za revne. Zakaj torej hočete pravico do zemlje samo zase izrabljati? Vi bogatini nočete, da bi imeli tudi drugi od vaše posesti korist ampak v blazni pohlepnosti hočete vse druge izključiti od posesti in uživanja. Vse vaše misli gredo za tem, da bi reveža oropali njegovega imetja. Če drugi tudi kaj imajo, mislite, da je to vaša izguba. Svet je vendar za vse ustvarjen, vi ga pa samo sebi prilastate. Toda s samo zemljo še niste zadovoljni. Nebo, zrak in morje, ki je vsem v uporabo namenjeno, pridržujete samo sebi. Ptice se zbirajo skupaj in krožijo v velikih rojih po zraku. Živali se zbirajo v čredah, ribe iščejo družbe. Le ti, človek, pehaš od sebe sočloveka, pri tem pa še divjačini odkažeš zadostnega prostora. Divjačini gradiš stanovišča, hiše, ljudi pa podiraš.

Mož, ki je napisal to strašno obsodbo brezsrčnega kapitalizma, ni morda kateri izmed novodobnih socialističnih prvobojnikov, ampak nekdanji emilijanski

prefekt in poznejši milanski škof Ambrozij, ki je živel v četrtem stoletju po Kristusu.

Iz navedenih besed vsak, kdor trezno misli, lahko izprevidi, kako silno krivičen je očitke, da je bila katoliška cerkev zagovornica in zaščitnica kapitalizma. Ta očitek izhaja iz krogov svobodomiseltva. Toda, ko so n. pr. angleški fabrikanti tožili ministru Pittu, da ne morejo zmagati konkurence in jim je dal peklenski svet: »Vzemite otroke«, takrat se ni našel noben svobodomiseln pisatelj, ki bi bil s tako pekočim ogorčenjem bičal ta najostudnejši sad kapitalizma, kakor je to storil katoliški škof Ambrozij. Par desetletij pozneje je v Carigradu škof Janez Zlatousti (Krysostom) še z večjo zgovornostjo in odločnostjo nastopal proti razbrzdanemu bogastvu. Klemens Aleksandrijski je pa okrog leta 200 napisal celo knjigo o tem, da se bogatini, ki svojega premoženja ne deli med uboge, sploh ne bo mogel zveličati. Pri tem so se cerkveni učeniki vedno opirali na Kristusovo označevanje. Kristus sicer zasebne lastnine ni nikdar zavrgel, dasi sam ni ničesar imel. Torej je trditve: Kristus je bil prvi socialni demokrat, brez vsake podlage, če se pri tem misli, kakor da bi bil Jezus zavrgel zasebno lastnino. Res je sicer, da on ni mel nikakega premoženja, še sobe ne za zadnjo večerjo, tudi denarja ne, saj ni imel, da bi bil plačal davek in je drugim rekel, naj mu pokažejo davčni denar, toda rekel je: Dajte cesarju, kar je cesarjevega, pohvalil hlapca, ki izročeni talenti ni

zakopal in s tem priznal, da je upravičeno imeti zasebno lastnino. Res je sicer, da je z apostoli vpeljal nekakšen poskus komunizma skupnosti imetja. Toda to je bila le skupnost konsuma, ne proizvajanja in morda je ravno v svarilo pred prenapetimi poizkusi dopustil, da se je v blagajniku Judu razpasel najostudnejši egoizem in tako iz tal komunizma izrzel pohlepen kapitalizem. Zasebne lasti torej Jezus nikakor ni zavrgel, pač pa je njegov nauk najmočnejša obsodba tistih, ki svojo zasebno last, ki jo imajo, krivično in brez ljubezni uporabljajo. Bogatemu mladeniču, ki ga je vprašal, kaj naj stori, da bo popoln, sicer ni rekel, da je njegovo imetje kot tako krivično, ampak mu je le svetoval, naj ga proda in razdeli. To se pravi, kar ima nad svojo potrebo, naj ubožnejšim da. Ker mladenič tega ni storil, je Jezus pristavil: Gorje bogatinu. Lažje pojde kamela skozi šivankino uho, kakor bogatin v nebeško kraljestvo, zato ker svojega imetja prav ne upravlja. Spet drugič govori Kristus o kapitalizmu, ki s prijatelji uživa, Lazarja pa pusti, da pred pragom pogine gladu. Kristus ne obsodi njega kot zasebnega lastnika, ampak zato, ker ni prav po načelih krščanske ljubezni in splošnega bratstva ljudi uporabljal svojega premoženja. S tem je Kristus opozoril človeštvo na velevažno resnico, da je vrhovni lastnik vsega imetja Bog sam, mi smo samo upravitelji, oskrbniki, torej nimamo pravice, z imetjem samovoljno ravnati — ius utendi et abutendi re, kakor je to tedaj obstoječe rimsko pravo

določevalo. Kristus je z božansko avtoriteto spomnil človeka, da imata on in njegov bližnji dušo, da je vsak človek svobodna oseba. Če pa je delavec svobodna oseba, potem ga ne sme kapitalist zlorabljati v njegovi stiski, da mu proda svojo delavno moč pod ceno, da mu pridržuje ali utrjuje zaslužek. Zato je Učenik povedal tisto priliko o kapitalizmu, ki so mu drugi orali in sejali in želi, sam pa je pred žetvijo imel le to skrb, kako bo žitnice razširil, ne pa kako bo delavsko vprašanje rešil.

Ko je kapitalist tako premišljeval, ga je Bog naenkrat gromovito opomnil, da je človek oseba, ki ima dušo, dušo ima tudi delavec. Zato je dejal: Še to noč bom tirjal tvojo dušo.

Oboroženo s temi nauki je krščanstvo imelo v tisti dobi titansko nalogo, razbiti rimski kapitalizem, namreč odpraviti suženjstvo in vsakemu človeku kot otroku božjemu izvojevati dostojno mesto pod božjim solncem. Če je kdo takrat gledal božjimi očmi, je moral reči: Nikoli se razmere od blizu, je moral reči: Nikoli se ne bo ta drzni poizkus posrečil, posebno, ker krščanstvo zameta krivično revolucijo in ker takrat ni pristašev prisilno orjoganiziralo proti kapitalu. Da, veliki označevalci krščanske vere, celo pošlje ubeglega sužnja Onezima njegovemu gospodarju nazaj, ker je zoper to, da bi se delarju nazaj, ker je zoper to, da bi se delarju nazaj, ampak pričakuje ves uspeh od naravnega razvoja pod vplivom krščanskih misli. (Konec sledi.)